

Koncepcja Centrum Obywatelskiego w Nowej Hucie

POTRZEBY ŚRODOWISKA I KONTEKST DZIAŁANIA CENTRUM OBYWATELSKIEGO NOWA HUTA

Centrum Obywatelskie jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Krakowa oraz środowiska grup i organizacji obywatelskich wyrażaną od 2013 roku. W odpowiedzi na nią opracowana została pierwsza koncepcja oraz realizowana pierwsza edycja projektu "Centrum Obywatelskie" (od sierpnia 2015 do grudnia 2016 r.). Potrzeba miejsca wspierającego aktywność społeczną i obywatelską jest nadal aktualna, co potwierdzają dostępne wyniki badań (np. Barometr Krakowski 2015, Diagnoza Społeczna. Warunki i jakość życia Polaków.2015, Ludzie młodzi a nierówności społeczne. Kraków na tle Europy. 2015, Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2015) oraz ewaluacja dotychczasowych działań Centrum Obywatelskiego.

Centrum Obywatelskie prowadzone w oparciu o poniższą koncepcję wpisuje się w kierunki rozwoju Krakowa i opisujące je dokumenty strategiczne tj. cel operacyjny I.8, obowiązującej Strategii Rozwoju Krakowa, Rozwój samorządności lokalnej i doskonalenie metod zarządzania, zwiększenie świadomości obywatelskiej i zainteresowania życiem miasta, a w nim Program rozwoju samorządności lokalnej i obywatelskiej partycypacji. Centrum Obywatelskie zostało również ujęte jako Program Strategiczny w projekcie Strategii Rozwoju Krakowa 2030, który w dniu przygotowania niniejszej koncepcji jest dokumentem roboczym procesu partycypacyjnego. Obszar V Kapitał Społeczny dokumentu zawiera Cel Operacyjny V.1: Wysoki poziom partycypacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców. Realizacja tego celu ukierunkowana jest między innymi na: rozwój systemu komunikacji społecznej pomiędzy organizacjami, aktywistami oraz samorządem i innymi mieszkańcami, budowanie społecznej i obywatelskiej świadomości mieszkańców, tworzenie warunków organizacyjno-technicznych, ułatwiających mieszkańcom podejmowanie różnorodnych inicjatyw i przejmowanie odpowiedzialności za swoje sublokalne wspólnoty (dzielnice, osiedla), wzmocnienie współpracy z radami dzielnic.

MISJA

Misją Centrum Obywatelskiego jest wspieranie aktywności obywatelskiej w różnych jej formach: od angażowania indywidualnych mieszkańców w sprawy miasta i najbliższych społeczności, przez wspieranie grup nieformalnych i tworzących się organizacji pozarządowych,

po towarzyszenie w rozwoju i wzmacnianie potencjału działających już NGO. Centrum Obywatelskie ma współtworzyć krakowskie środowisko obywatelskie oraz wspierać budowanie kultury dialogu i współdziałania.

ODBIORCY

Odbiorcy bezpośredni:

- mieszkańcy Krakowa zainteresowani aktywnością społeczną
- aktywiści prowadzący indywidualne działania społeczne w Krakowie
- krakowskie grupy nieformalne zainteresowane prowadzeniem swoich działań w niesformalizowany sposób, w szczególności ich liderzy
- krakowskie grupy nieformalne, które są zainteresowane założeniem organizacji pozarządowej, w szczególności ich liderzy
- młode organizacje (te, które powstały mniej niż 2 lata temu)
- organizacje pozarządowe z Krakowa i działające na rzecz mieszkańców Krakowa

W koncepcji Centrum Obywatelskiego świadomie nie są wyróżniane żadne szczególne grupy odbiorców określone ze względu na inne niż wskazane powyżej kryteria takie jak np. wiek, role społeczne, zawodowe. W przypadku potrzeby specjalnego oddziaływania na daną grupę, możliwe będzie wprowadzenie priorytetowego potraktowania jej na poziomie projektu (np. poprzez wskazanie jej przez organizatora konkursu w dokumentacji konkursowej lub wybór przez realizatorów projektu na etapie jego wdrażania). W takiej sytuacji powinna ona wpisywać się w opisane wyżej grupy odbiorców oraz kolejno przedstawione w koncepcji cele i formy działań Centrum Obywatelskiego Nowa Huta.

Działania Centrum Obywatelskiego Nowa Huta powinny uwzględniać również instytucje i grupy, od współdziałania z którymi zależy aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców, grup nieformalnych i NGO np. przedstawiciele samorządu i administracji (m.in. urzędnicy, radni, pracownicy instytucji pomocy społecznej, instytucji kultury, edukacji), biznesu, nauki. Centrum powinno włączać ich w swoje działania, w szczególności poprzez realizację działań skierowanych równocześnie do bezpośrednich odbiorców i dodatkowych grup i instytucji.

CELE

Cel główny:

- wzrost zaangażowania obywatelskiego mieszkańców Krakowa

Cele szczegółowe do celu głównego:

- podniesienie skuteczności i skali oddziaływania liderów społecznych/aktywistów poprzez rozwój ich kompetencji;
- wzmocnienie potencjału istniejących lub tworzących się inicjatyw społecznych mieszkańców Krakowa poprzez wsparcie animacyjne, edukacyjne i promocyjne;
- zwiększenie dostępu mieszkańców Krakowa do zasobów wspierających podejmowanie aktywności społecznej i obywatelskiej (m.in. infrastruktura/lokal, kontakty, informacje o możliwych formach aktywności).
- rozwijanie kultury współpracy, usprawnianie komunikacji oraz wdrażanie nowych kierunków i narzędzi współpracy między przedstawicielami różnych sektorów;
- wzrost kompetencji potrzebnych do prowadzenia organizacji pozarządowej lub grupy nieformalnej wśród osób zaangażowanych w ich działania (np: w zakresie prawa, przedsiębiorczości, marketingu, zarządzania, finansów);
- wzmocnienie współpracy i komunikacji wewnątrz sektora obywatelskiego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych) zmierzające do np. tworzenia partnerstw, dzielenia się zasobami, wymiany doświadczeń, wspólnej realizacji działań, koordynacji działań, wypracowywania wspólnych stanowisk w sprawach ważnych dla Krakowa

WARTOŚCI I ZASADY DZIAŁANIA

W swoich działaniach Centrum Obywatelskie Nowa Huta powinno stawiać na:

- otwartość na różnorodność – dostęp do oferty wsparcia dla wszystkich aktywnych mieszkańców, grup nieformalnych o NGO's niezależnie od branży czy tematyki działalności, charakteru prowadzonych działań, czy osób zaangażowanych w ich realizację (np. wiek, poglądy);
- aktywne poszukiwanie odbiorców działań Centrum w ich środowiskach lokalnych – wychodzenie do mieszkańców, organizacji i grup pozwalać będzie na skuteczniejsze oddziaływanie i zachowanie służebnej roli wobec odbiorców i ich potrzeb. Siedziba Centrum Obywatelskiego powinna być naturalnym punktem realizacji jego działań, równocześnie jednak, w zależności od potrzeb odbiorców, pracownicy Centrum powinni podejmować pracę poza nią;
- budowanie społeczności CO NH i jej udział w zarządzaniu nim – Centrum powinno wdrażać mechanizmy ułatwiające integrację osób, grup i organizacji korzystających z jego

oferty. Działająca w i wokół CO społeczność powinna posiadać możliwość wpływania na kształt realizowanych w nim działań oraz udziału i zapoznawania się z ewaluacją jego działalności;

- zaangażowanie – korzystanie przez aktywnych mieszkańców, grupy nieformalne i organizacje pozarządowe z oferty Centrum Obywatelskiego powinno opierać się na jasnych, uwzględniających zobowiązania i korzyści obu stron zasadach współpracy. Powinny zostać wdrożone mechanizmy zachęcające do angażowania się w działania CO, w szczególności do wnoszenia zasobów merytorycznych, organizacyjnych, materialnych. Podmioty korzystające z oferty CO powinny być również zaangażowane w budowanie jego potencjału. Zasady te powinny być ujęte w ogólnie dostępnym regulaminie współpracy z korzystającymi;
- wzajemne uczenie się – Centrum Obywatelskie powinno zachęcać oraz tworzyć warunki do wzajemnego uczenia się, dzielenia się wiedzą i doświadczeniami;
- współpracę wewnątrz i międzysektorową – Centrum Obywatelskie w celu jak najlepszej realizacji postawionych przed nim celów, powinno wspierać istniejące, a jeżeli takich nie ma to dążyć do budowania sieci partnerów z różnorodnych środowisk i instytucji, i realizować założone zadania z wykorzystaniem różnych form partnerskiego działania;
- budowanie rozpoznawalności Centrum Obywatelskiego – działania promocyjne CO powinny opierać się na wypracowanej strategii budowania marki CO. Służyć ma ona między innymi zwiększaniu zasięgu i skuteczności oddziaływania oraz budowaniu trwałości Centrum. Realizacja tych celów powinna opierać się w szczególności na szerokiej współpracy z różnorodnymi mediami;
- wysoką jakość prowadzonych działań – wsparcie świadczone przez Centrum Obywatelskie powinno charakteryzować się wysoką jakością merytoryczną i organizacyjną. CO powinno założyć różnorodne mechanizmy służące jej zapewnieniu (m.in. wewnętrzne standardy działań, wymagania dotyczące kompetencji kadry, mechanizmy superwizji i uczenia się pracowników i współpracowników, ewaluację prowadzonych działań);
- ewaluację efektywności – CO powinno obowiązkowo prowadzić bieżącą ewaluację działań pozwalającą na ocenę jakości i efektywności udzielanego wsparcia oraz satysfakcji korzystających. Dodatkowo konieczne jest prowadzenie badania długofalowej efektywności udzielanego wsparcia, która pozwoli przybliżyć się do poznania faktycznego oddziaływania CO na krakowskie środowisko. Działania ewaluacyjne powinny być podsumowywane okresowo z określeniem rekomendacji, które powinny być podstawą do rozwoju oferty CO oraz wprowadzania zmian w realizowanym projekcie. Dodatkowo rekomendowane jest wprowadzenie ewaluacji zewnętrznej (niezależnej finansowo od realizatorów Centrum Obywatelskiego), wykonanej lub zleconej przez organizatora konkursu;

- zarządzanie w oparciu o współpracę – Centrum Obywatelskie powinno być zarządzane przez partnerstwo aktywnych mieszkańców, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych, tak aby w praktyce wdrażać wartości związane ze współpracą i łączeniem potencjałów;
- swobodny przepływ informacji i transparentności m.in. dostępność informacji o realizatorach Centrum Obywatelskiego.

KATALOG DZIAŁAŃ

Swoje cele Centrum Obywatelskie Nowa Huta realizować może m.in. poprzez:

- Animacja współpracy, sieciowanie i budowanie partnerstw między mieszkańcami/grupami nieformalnymi/ NGO, sektorem publicznym, biznesem, nauką m.in. spotkania, konferencje, grupy robocze, networkingi, wymiana zasobów;
- Animacja lokalnej aktywności mieszkańców/grup nieformalnych/NGO m.in. spotkania, grupy wymiany doświadczeń, wsparcie lub wspólna realizacja inicjatywy, działania motywacyjne i inspiracyjne;
- Włączanie się w działania innych organizacji i instytucji np. prowadzących konsultacje społeczne, inicjatywy dla mieszkańców;
- Działania edukacyjne m.in. szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty, grupy wymiany doświadczeń, wizyty studyjne, spotkania z ekspertami, spotkania tematyczne, spotkania branżowe;
- Bezpłatne udostępnianie lub płatny wynajem powierzchni (np. sale, przestrzeń biurowa i coworkingowa, magazyn) i innych zasobów materialnych będących w dyspozycji CO (np. sprzęt komputerowy, krzesła, namioty, nagłośnienie) do pracy biurowej oraz prowadzenia działalności;
- Działania wspierające m.in. doradztwo, mentoring, coaching, przygotowanie i wdrażanie zmian w organizacji np. planów rozwoju, planów naprawczych, regranting - wsparcie finansowe w realizacji przedsięwzięć, wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych zasobów przez organizacje i grupy nieformalne (np. korzystanie z lokali miejskich, sprzętu);
- Działania informacyjno-promocyjne m.in.: promocja postaw obywatelskich, wolontariatu, budowanie pozytywnego wizerunku NGO i ruchów społecznych, kampanie informacyjno-promocyjne.

PRZESTRZEŃ

Przestrzeń, lokalizacja, komunikacja, wyposażenie. CO NH powinno:

- działać w szerokim zakresie czasowym – szczególnie ważne jest korzystanie w godzinach popołudniowych i wieczornych (np. do 21:00), ale także w weekendy (sobota, niedziela do

17:00). Udostępnianie przestrzeni powinno być niezależne od stałych godzin pracy CO i obecności jego pracowników;

- być dobrze skomunikowane – zlokalizowane w miejscu z dużą ilością połączeń komunikacji publicznej, szczególnie tramwajowej i autobusowej, ale ważna jest także możliwość dotarcia do CO rowerem lub pieszo – lokalizacja CO NH na os. Centrum C10 wypełnia ten postulat;
- posiadać dużą przestrzeń umożliwiającą prowadzenie różnorodnych działań: sala konferencyjna umożliwiającą przeprowadzenie dużych wydarzeń dla grupy ok. 100 – 200 osób wyposażona w krzesła, ekran oraz stoły do pracy; kilka sal szkoleniowo-warsztatowych wyposażonych w stoliki, umożliwiających prace w grupach dla około 30 osób; kilka pomieszczeń na mniejsze spotkania robocze dla grup liczących około 6 – 8 osób; pokój na konsultacje indywidualne; biuro dla pracowników CO – przestrzeń do obsługi projektu; sala co-workingowa – umożliwiająca prowadzenia działań organizacji dla min 10 osób zapewniająca stanowiska pracy z komputerem i dostępem do internetu;
- posiadać kawiarnię/pokój socjalny/kuchnię – miejsce, które będzie mogło również służyć większej integracji oraz wymianie doświadczeń i wzajemnej inspiracji, która również będzie mogła stanowić miejsce spotkań roboczych i pracy. Pomieszczenie to powinno również stanowić zaplecze kuchenne do obsługi cateringowej wydarzeń;
- posiadać korytarz wystawowy – przestrzeń, która będzie mogła być wykorzystywana na prezentowanie działań mieszkańców, NGOów/grup nieformalnych, będzie mogła dostarczać mieszkańcom informacji na temat realizowanych wydarzeń w formie wystaw zdjęć i plakatów;
- posiadać magazyn – miejsce do przechowywania sprzętów i materiałów organizacji i grup nieformalnych;
- być dostosowane do osób z niepełnosprawnością – przestrzeń i umiejscowienie CO powinno dać szansę na dotarcie i korzystanie przez osoby niepełnosprawne, szczególnie ważne jest zniwelowanie barier dla osób z niepełnosprawnością ruchową (np. na wózku inwalidzkim).

ROZWÓJ I STABILNOŚĆ DZIAŁANIA

Dla zapewnienia rozwoju i stabilności działań Centrum Obywatelskiego Nowa Huta ważne jest budowanie marki CO, szerokiego środowiska partnerów i sprzymierzeńców oraz poszukiwanie nowych form działalności.

Zadanie publiczne pn. CO NH uruchomione będzie w formule konkursu na powierzenie realizacji zadania w trybie otwartego konkursu ofert zgodnie z ustawą o pożytku publicznym

i o wolontariacie. Zadanie jest przewidziane do realizacji jako zadanie wieloletnie na okres 2-3 lat od momentu zawarcia umowy dotacyjnej.

Powyższa koncepcja ma stanowić punkt wyjścia do określenia rezultatów, które zostaną ujęte w ogłoszeniu otwartego konkursu ofert na realizację CO NH, którego ważnym celem będzie partycypacyjne wypracowywanie z mieszkańcami kierunków rozwoju oraz planowania i realizacji działań na poziomie operacyjnym, w trakcie realizacji zadania publicznego.